

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum: 2019-05-21

§ 182

**Komplettering av tidigare yttrande över Färdplan för ett hållbart län -
åtgärder för minskad klimatpåverkan
KSN-2018-3842**
Beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen besluta

att avge yttrande till Länsstyrelsen Uppsala län enligt ärendets **bilaga 1**.**Sammanfattning**

Länsstyrelsen i Uppsala län har översänt en remissversion av Färdplan för ett hållbart län- åtgärder för minskad klimatpåverkan 2019–2022 till Uppsala kommun för yttrande. Kommunstyrelsen beslutade om yttrande den 6 mars 2019.

Efter att Länsstyrelsen mottagit yttrandet har samtal visat att kommunen behöver avge ett nytt yttrande. Dels finns ett behov av att förtydliga kommunens inställning till arbetet med färdplanen, dels behöver kommunen redovisa vilka åtgärder och aktiviteter som preliminärt kan antas av Uppsala kommun för Länsstyrelsen ska kunna slutföra arbetet.

Bakgrunden till färdplanen och föredragningen av ärendet finns i handlingar till kommunstyrelsen den 6 april. I detta ersättningsärende föredras därför endast relevanta delar och de justeringar och kompletteringar som föreslås.

Beslutsgång

Ordförande ställer föreliggande förslag mot avslag och finner att arbetsutskottet bifaller detsamma.

Beslutsunderlag

Förvaltningens skrivelse den 6 maj 2019.

Handläggare
Sigurdson Björn
Vidmark Hannes

Datum
2019-05-06

Diarienummer
KSN-2018-3842

Kommunstyrelsen

Komplettering av tidigare yttrande över Färdplan för ett hållbart län - åtgärder för minskad klimatpåverkan

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslås besluta

att avge yttrande till Länsstyrelsen Uppsala län enligt ärendets **bilaga 1**.

Ärendet

Länsstyrelsen i Uppsala län har översänt en remissversion av Färdplan för ett hållbart län – åtgärder för minskad klimatpåverkan 2019–2022 till Uppsala kommun för yttrande. Kommunstyrelsen beslutade om yttrande den 6 mars 2019.

Efter att Länsstyrelsen mottagit yttrandet har samtal visat att kommunen behöver avge ett nytt yttrande. Dels finns ett behov av att förtydliga kommunens inställning till arbetet med färdplanen, dels behöver kommunen redovisa vilka åtgärder och aktiviteter som preliminärt kan antas av Uppsala kommun för Länsstyrelsen ska kunna slutföra arbetet.

Bakgrunden till färdplanen och föredragningen av ärendet finns i handlingar till kommunstyrelsen den 6 april. I detta ersättningsärende föredras därför endast relevanta delar och de justeringar och kompletteringar som föreslås.

Beredning

Ärendet har beretts av kommunledningskontoret. I den tidigare beredningen har kommunledningskontoret bland andra samrått med samordningsgruppen på Uppsala klimatprotokoll.

Föredragning

Åtgärdsprogrammet är det första av fyra regionala åtgärdsprogram som länsstyrelsen planerar att ta fram för länet. De kommande är ekosystem och biologisk mångfald, vatten samt samhällsutveckling. Åtgärdsprogrammen tas fram 2019, 2020 och 2021. Varje program avser att löpa under fyra år från antagandet.

Åtgärdsprogrammet riktar sig mot klimatomställning på en regional nivå. Den brygger nationella åtgärdsplaner som åtagande antagna inom ramen för Fossilfritt Sverige och mer lokala initiativ som Uppsala Klimatprotokoll. Åtgärdsprogrammet är tänkt som ett komplement och i vissa fall en förstärkning till dessa program. Då programmen överlappar varandra kan aktörer vara engagerade med åtaganden i samtliga program.

Förslaget till åtgärdsprogram består av tjugo åtgärder. Åtgärderna är formulerade som mål och består oftast av ett antal angivna aktiviteter ska genomföras senast 2022. Åtgärderna är formulerade med avsikten att kommuner, företag och organisationer ska åta sig dessa i form av hållbarhetslöften. Åtgärderna avser främst vad en organisation kan göra för att minska sitt eget klimatavtryck.

Inom ramen för Uppsala klimatprotokoll har Uppsala kommun och de övriga medlemmarna utformat klimatutmaningar. Klimatutmaningarna och hållbarhetslöftena sammanfaller till stor del i inriktning och syfte. Utmaningarna överensstämmer också i hög grad med mål som kommunen har i olika styrdokument inom det Ekologiska ramverket. Några av de av länsstyrelsen föreslagna åtgärderna tar emellertid upp områden där utmaning från Uppsala klimatprotokoll eller mål i kommunens styrdokument saknas.

Länsstyrelsen har i remissen framställt önskan om specificerade frågor som besvaras i yttrandet. Bland annat att kommunen gör ett preliminärt åtagande om vilka löften och aktiviteter vill teckna hållbarhetslöfte för. Efter sammanställning av yttranden och bearbetning av hållbarhetslöftena sker formellt antagande av löften under hösten.

I ärendets **bilaga 2** finns en sammanställning över Länsstyrelsens åtgärder med vidhängande aktiviteter. Av sammanställningen framgår vilka åtgärder och tillhörande aktiviteter kommunen preliminärt vill anta nu. Kommunen föreslås i nuläget att anta sådana åtgärder som ligger i linje med pågående arbete och beslutade målsättningar. Några åtgärder föreslås kommunen att i nuläget avvakta med och skälen för detta framgår i sammanställningen.

Flertalet av de åtgärder och aktiviteter som föreslås antas preliminärt, sammanfaller med utmaningar i Uppsalaklimatprotokoll. I de fallen föreslås att samverkan fortsätter att ske inom ramen för protokollets arbete.

I ärendets bilaga A finns för information en sammanställning över Länsstyrelsens samtliga åtgärder och hur kommunen föreslås förhålla sig till dem.

Ekonomiska konsekvenser

Inte aktuellt i ärendet.

Kommunledningskontoret

Joachim Danielsson
Stadsdirektör

Ingela Hagström
Utvecklingsdirektör

Handläggare
Sigurdson Björn
Vidmark Hannes

Datum
2019-05-06

Diarienummer
KSN-2018-3842

Länsstyrelsen Uppsala län
Malin Larsson
[uppsala@lansstyrelsen.se](mailto: uppsala@lansstyrelsen.se)
Ert dnr 501-1558-2018

Remiss av Färdplan för ett hållbart län - åtgärder för minskad klimatpåverkan.

Länsstyrelsen i Uppsala län har översänt en remissversion av Färdplan för ett hållbart län – åtgärder för minskad klimatpåverkan 2019–2022 till Uppsala kommun för yttrande. Uppsala kommun har yttrat sig den 6 mars 2019. Efter samtal med länsstyrelsen har kommunen insett att det första yttrandet saknade väsentliga delar och behövde förtydligas i andra. Detta yttrande ersätter därför det tidigare yttrandet.

Det är mycket positivt att länsstyrelsen tar initiativ till att bredda samverkan för att nå de nationella klimatmålen. Uppsala kommuns står helt bakom att arbetet sker komplementärt och stödjande till de insatser som kommunerna redan gör. Det är glädjande att arbetet har anpassats till länsstyrelsens och kommunens etablerade och framgångsrika samverkan inom Uppsala klimatprotokoll.

Kommunen lämnar följande synpunkter på de i remissen framställda frågorna:

- 1a. Nej, kommunen ser inte att relevanta åtgärder saknas.
- 1b. Åtgärderna är utformade så att Uppsala kommun kan genomföra tillräckligt med aktiviteter för att anta löftet. Kommunen anser att det är positivt att aktiviteterna har olika målgrupper.
2. Kommunen har lämnat synpunkter under arbetet som har tillvaratagits på ett bra sätt och har därför inga önskemål om kompletteringar i åtgärdsprogrammet eller bilaga 1.
3. I bilaga till detta yttrande anges vilka åtgärder och aktiviteter kommunen preliminärt vill anta och vilka kommunen nu väljer att avvakta med. I de fall kommunen nu valt att inte anta löftet har det kommenterats och i något fall föreslås en justering av aktiviteter. Kommunen har i nuläget valt att inte komplettera med nya aktiviteter. Skälet är främst att kommunen anser att de valda aktiviteterna är väl anpassade till det pågående arbetet med Uppsala klimatprotokolls utmaningar.

4. Kommunen ser att i de flesta fall kan lokal samverkan ske inom ramen för Uppsala klimatprotokoll. I några fall föreslås regional samverkan, till exempel när det gäller utbildning av förtroendevalda, vilket kommunen ställer sig positiv till att delta i och även är villig att initiera vid behov.

5. Detta yttrande utgör Uppsala kommuns samlade yttrande.

Några av aktiviteterna överensstämmer i sak med åtgärder som Uppsala kommun har mål för och arbetar med, men har till exempel annat år när åtgärden ska vara genomförd. I syfte att så långt möjligt integrera arbetet med antagna åtgärder till olika organisationers befintliga styrmodeller är det önskvärt om den exakta formuleringen av de slutgiltiga hållbarhetslöftena kan anpassas till befintliga beslutade mål och pågående arbete. Det kan till exempel ske genom att organisationen själv väljer målår eller omfattning. I kommentarerna till de olika åtgärderna i bilaga har kommunens önskemål konkretiserats. Alternativet att i genomförandet ha två nästan likalydande formuleringar på mål, åtgärder, utmaningar eller aktiviteter kan skapa förvirring och försvåra genomförandet och kommunikation om arbetet.

För några av åtgärderna gäller, att om kommunen ska kunna anta ett löfte om att genomföra åtgärden, kan en förändring i bolagsstyrning eller uppdrag till bolag krävas. Det är därmed inte säkert att aktiviteterna hinner genomföras fullt ut under denna period av åtgärdsprogrammet. Kommunen väljer i de fallen att inte nu anta något löfte men kommer i många fall att arbeta med frågorna ändå och samverkar gärna med andra aktörer. Det rör åtgärderna 4 och 5.

Vissa av de åtgärder som länsstyrelsen föreslår har Uppsala kommun redan genomfört. Kommunen väljer ändå nu att anta dem preliminärt så att överenskommelse om hur de ska hanteras kan nås inför det slutgiltiga antagandet i höst.

Kommunstyrelsen

Erik Pelling
Ordförande

Lars Niska
Sekreterare

Preliminära antaganden och kommentarer till åtgärder och aktiviteter

Åtgärd 1. Ökad gång och cykling (minst tre aktiviteter)

- a) Anlägga säkra och attraktiva parkeringsmöjligheter för cykel vid viktiga målpunkter som stationer, resecentra, affärer, och arbetsplatser
- b) Säkerställa att cykel- och gångvägar hänger ihop i stråk.
- c) Led om cykel och gångtrafikanter på ett enkelt, säkert och tydligt sätt vid gatuarbeten
- d) Anlägga nya gång- och cykelvägar där de saknas samt höj standarden på befintliga cykelvägar med cykelövergångar och belysning enligt Trafikverkets VGU.
- e) Utforma riktlinjer för och anlägg säkra gång och cykelvägar till skolor samt säkra och inbjudande cykelparkeringar.
- f) Genomför cykelfrämjande åtgärder riktade mot barn och ungdomar, gärna i samarbete med skolor, idrottsklubbar och andra fritidsaktiviteter.
- g) Iordningsställa servicepunkter för cyklar
- h) Prioritera snöröjning av gång-/cykelbanor framför bilväg (även utanför tätort)

Kommentar: Kommunen antar preliminärt åtgärden och ovanstående aktiviteter. Kommunen har ett pågående arbete med mobilitetsstrategi vilket kan leda till att kommunen slutgiltigt kan anta fler eller färre aktiviteter.

Åtgärd 2. Underlätta att kombinera olika färdmedel och linjebyten (minst tre aktiviteter)

- a) Identifiera viktiga knutpunkter för kollektivtrafiken utanför tätorter (för byte av färdmedel)
- b) Upplåt mark för kollektivtrafikanläggningar och pendelparkeringar vid viktiga knutpunkter för kollektivtrafiken
- c) Anta "hela resan perspektiv" i styrdokument, exempelvis utforma riktlinje i Översiktsplanen eller strategiskt dokument kring hur färdmedel ska kombineras

Kommentar: Kommunen antar preliminärt åtgärden och ovanstående aktiviteter. Kommunen har påbörjat aktualitetsförklaring av ÖP och har ett pågående arbete med mobilitetsstrategi vilket kan leda till att kommunen slutgiltigt kan anta fler eller färre aktiviteter.

Åtgärd 3. Fossilfri arbetspendling och möteskultur (minst tre aktiviteter)

- a) Möjliggöra för att arbeta hemifrån eller via distansarbetsplats
- b) Erbjud resfria möten genom digitala verktyg
- c) Genomför aktivitet för anställda för fossilfri arbetspendling (ex "cykelvänlig arbetsplats", "vintercyklisten", "Prova på" kollektivresande 1 mån, cykelutmaning och kollektivreseutmaning)

Kommentar: Kommunen antar preliminärt åtgärden och ovanstående aktiviteter.

Åtgärd 4. Underlätta för besökare, kunder, föreningsaktiva att resa fossilfritt och förnybart (minst tre aktiviteter)

Kommentar: Uppsala kommun kan troligen anta flera av aktiviteterna men det behöver förankras med kommunens olika bolag som är berörda och åtminstone delvis hanteras i kommunens Mål och budget. Arbete kommer att ske inom flera områden men kommunen antar därför inte denna åtgärd den här perioden.

Åtgärd 5. Elfordonspooler (minst tre aktiviteter)

Uppsala kommun kan troligen anta flera av aktiviteterna men det behöver förankras med kommunens olika bolag som är berörda och åtminstone delvis hanteras i kommunens Mål och budget. Arbete kommer att ske inom flera områden men kommunen antar därför inte denna åtgärd den här perioden.

Åtgärd 6. Fossilfria tjänstefordon (en aktivitet)

- a) Nya avtal ska senast 2022 ställa krav på att alla tjänstefordon som köps in/leasas ska kunna drivas med biodrivmedel och/eller el

Kommentar: Kommunen antar preliminärt åtgärden och ovanstående aktiviteter men önskar för egen del ändra genomförandet till 2020 för personbilar och lätta lastbilar och till 2023 för arbetsmaskiner och tunga fordon. Skälet är att det ska överensstämja med kommunens egna mål på området.

Åtgärd 7. Halvera klimatpåverkan från inrikestransporter (en aktivitet)

Kommentar: Åtgärden och aktiviteten ligger i linje med Uppsala kommuns mål och antagna utmaningar enligt Uppsala klimatprotokoll men överensstämmer inte helt. Bland annat har de upphandlingar kommunen genomför för upphandlade transporter målåret 2023 för helt fossilfritt. Kommunen behöver därför utreda förutsättningarna innan löftet kan antas. Ett önskemål från kommunens sida är att aktiviteten delas upp på gods respektive persontransporter.

Åtgärd 8. Halvera klimatpåverkan från arbetsmaskiner (minst två aktiviteter)

- a) Kravställ i upphandling arbetsmaskiner med fossilfria bränslen
- b) Vidta egna effektiviseringsåtgärder (effektivare produktionssätt inklusive jord- och skogsbruk, ecodriving med mera)

- c) Byte till fossilfria drivmedel för egna arbetsmaskiner, inklusive jord- och skogsbruk

Kommentar: Kommunen antar preliminärt åtgärden och ovanstående aktiviteter. För att lättare implementera arbetet i kommunens egen styrning på området föreslås att rubriken ändras till *Minska klimatpåverkan från arbetsmaskiner* och att nivån i stället sätts på aktivitetetsnivå.

Åtgärd 9. Främja tankmöjlighet av alternativa drivmedel (minst tre aktiviteter)

- a) Identifiera lämpliga etableringsplatser för tankmöjligheter för förnybara drivmedel (t ex i anslutning till servicepunkter på landsbygd) och inkludera dessa i ÖP
- b) Inrätta tankstation för fossilfria drivmedel alternativt komplettera befintlig tankstation med fossilfritt alternativ
- c) Inrätta alt. förbered för laddstationer

Kommentar: Kommunen antar preliminärt åtgärden och ovanstående aktiviteter

Åtgärd 10. Minska energi - och effektanvändning för fastigheter och verksamheter

- a) Gör energi - och effektkartläggning med åtgärdsplan inklusive besparingsmål för huvuddelen av organisationens fastigheter och/eller verksamheter.

Kommentar: Kommunen antar preliminärt åtgärden och ovanstående aktiviteter

Åtgärd 11. Minska effektoppar för el

- a) Styra elbehovet över dygnet för ventilation, elbilsladdning etc. så att högbelastade timmar avlastas
- b) Delta i projekt som bidrar till efterfrågeflexibilitet, dvs. minskad elanvändning när efterfrågan är som störst och tvärtom
- c) Lagra el i batterier eller motsvarande

Kommentar: Kommunen antar preliminärt åtgärden och ovanstående aktiviteter

Åtgärd 12. Ökad andel återvunnen eller förnybar energi

- a) Tillvarata spill-/restvärme eller andra spill-/restenergier, helst utan att öka verksamhetens användning av el
- b) Installera solceller
- c) Byt från olja till förnybart bränsle
- d) Investera i produktion av biogas eller andra förnybara drivmedel

Kommentar: Kommunen antar preliminärt åtgärden och ovanstående aktiviteter

Åtgärd 13. Minskad klimatpåverkan från bygg- och anläggningsprojekt

- a) Som beställare ställa upphandlingskrav på beräkning och minskning av klimatpåverkan från bygg- och anläggningsprojekt
- b) Som ansvarig för planering, utforma byggnader så att klimatpåverkan från såväl byggprocessen som driften blir minimala.
- c) Vid större byggprojekt underlätta för etablerande av materialpool
- d) Anordna kompetenshöjande åtgärder i samarbete med branschaktörer och Klimatprotokollets fokusgrupp "Byggmaterialval" och Upphandlingsmyndigheten samt Boverket.
- e) Integrera kommunala klimatstrategier i planprocessen för att säkerställa minimal klimatpåverkan från den nybyggda miljön.

Kommentar: Kommunen antar preliminärt åtgärden och ovanstående aktiviteter.

Åtgärd 14. Minska klimatpåverkan från måltider

- a) Utveckla ett kontinuerligt arbete med mätbara mål för att minska matsvinnet i tillagning, förvaring och konsumtion.
- b) Främja innovativt tänkande och utveckling hos livsmedelsaktörer inom produktion, förädling och distribution som innebär att matsvinn minskas, t.ex. genom att skapa och delta i nätverk.
- c) Säkerställ att matrester som ändå uppstår kan nyttiggöras genom t.ex. biogasproduktion
- d) Gör satsning tillsammans med privata restauranger för att väcka intresse för vegetariska måltider och miljö- och klimatanpassning av menyer
- e) Servera mindre men bättre kött – byt importerat kött mot regionalproducerade råvaror.
- f) Använd statistiska mätprogram för att mäta och utvärdera måltidens klimatpåverkan.
- g) Genomför insatser för att informera måltidsgäster om miljösmart och hälsosam mat, där barn och unga är en särskilt viktig målgrupp.
- h) Genomför utbildning av restaurangpersonal inom matsvinn, årstids- och klimatplanerad matsedel, livsmedels miljöpåverkan etc.

Kommentar: Kommunen antar preliminärt åtgärden och ovanstående aktiviteter

Åtgärd 15. Inspirera till klimatsmart livsstil (minst tre aktiviteter)

- a) Genomför aktivitet för att öka kunskap om, och inspirera till, en mer hållbar livsstil. Ett sätt att göra detta är att anordna studiecirkel inom exempelvis hållbarhet och Agenda 2030.
- b) Skapa/delta i regionalt samarbete för hållbar privatkonsumtion, t.ex. Klimathjälpen
- c) Genomför seminariedag med klimatfrågor kopplat till konsumtion
- d) Skapa direkt återkoppling till klimatsmart agerande för länsinvånarna. Ett exempel att göra detta är att löpande visa antalet passerande cyklister på digital tavla som vid Hamnspången i Uppsala.
- e) Efterfråga energieffektivisering och gröna energikällor

Kommentar: Kommunen antar preliminärt åtgärden och ovanstående aktiviteter. Arbetet kommer till stor del att ske inom ramen för Uppsala klimatprotokoll.

Åtgärd 16. Synliggör klimat, energi och hållbar utveckling i skolan (minst tre aktiviteter)

Kommentar: Uppsala kommun kan troligen anta flera av aktiviteterna men det behöver förankras med kommunens olika aktörer inom utbildning. Antas därför inte denna omgång.

Åtgärd 17. Utbildnings- och informationsinsatser för beslutsfattare

- a) Medverka i en regional arbetsgrupp för att få fram utbildningspaket för nya politiker avseende klimat och klimatpåverkan.
- b) Skapa ett dialog- och nätverksforum för experter, politiker på lokal och regional nivå.
- c) Sätt upp mål som följs upp för minskad drivmedelsförbrukning och annan fossil användning i verksamheten.
- d) Följ upp och redovisa förändringar i koldioxidutsläpp.

Kommentar: Kommunen antar preliminärt åtgärden och ovanstående aktiviteter.

Åtgärd 18. Stimulera klimatklok produktion och konsumtion genom exempelvis cirkulära affärsmodeller och delningsekonomi (minst en aktivitet)

- a) Skapa och delta i nätverk för att utveckla hållbara affärsmodeller.
- b) Initiera innovationsupphandlingar för att skapa efterfrågan på nya sätt att lösa behov av produkter eller utveckla en tjänst som inte finns idag.
- c) Ge tillgång till resurser som finns i organisationen/samhället till andra aktörer när de inte används inom den ordinarie verksamheten (exempelvis lokaler, bilar).
- d) Genomföra minst en kommunikationsinsats där goda exempel och förebilder inom cirkulära affärsmodeller och delningsekonomi lyfts fram.

Kommentar: Kommunen antar preliminärt åtgärden och ovanstående aktiviteter

Åtgärd 19. Fossilfria investeringar och kapitalplaceringar

- a) Genomför aktiviteter för att säkerställa att organisationen enbart har fossilfria investeringar och kapitalplaceringar (ex pensionsfonder) senast 2022.

Kommentar: Kommunen antar preliminärt åtgärden och ovanstående aktiviteter

Åtgärd 20. Fasa ut fossil plast

- b) Delta i nätverk för plastsubstitution, ex Uppsala Klimatprotokolls projekt "Jakten på plasten"
- c) Genomför kartläggning av verksamhetens plastkonsumtion
- d) Genomför kartläggning av alternativa material för att ersätta nuvarande plastanvändning
- e) Köp in eller ställ upphandlingskrav på återvunnen eller förnybar plast
- f) Ta bort eller byt ut den största, eller minst 5 viktiga/större, produktgrupper senast 2022

Kommentar: Kommunen antar preliminärt åtgärden och ovanstående aktiviteter. Kommunen har redan antagna mål på området och önskar ev. möjlighet att justera aktiviteten något för att enklare implementering i pågående arbete.

Åtgärder och aktiviteter i Lst färdplan

Åtgärd 1. Ökad gång och cykling – föreslås antas		
Åtgärdens syfte är att minska klimatpåverkan från transporter med fossila drivmedel. Målet är att genom god planering öka andelen transporter som görs med gång eller cykel. Minst tre aktiviteter ska genomföras för att åtgärden ska kunna antas.		
Aktiviteter	Förslag	Kommentar
Anlägga säkra och attraktiva parkeringsmöjligheter för cykel vid viktiga målpunkter som stationer, resecentra, affärer, och arbetsplatser	Antas	I linje med pågående arbete med Handlingsplan för arbetet med cykeltrafik
Öka mängden cyklar som kan tas med på tåg.	Antas ej	Ej rådighet
Anpassa stationer och hållplatser för att underlätta att ta med cykel på tåg och buss	Antas ej	Ej rådighet
Säkerställa att cykel- och gångvägar hänger ihop i stråk.	Antas	I linje med pågående arbete med Handlingsplan för arbetet med cykeltrafik
Led om cykel och gångtrafikanter på ett enkelt, säkert och tydligt sätt vid gatuarbeten	Antas	I linje med pågående arbete med Handlingsplan för arbetet med cykeltrafik
Anlägga nya gång- och cykelvägar där de saknas samt höj standarden på befintliga cykelvägar med cykelövergångar och belysning enligt Trafikverkets VGU.	Antas	I linje med pågående arbete med Handlingsplan för arbetet med cykeltrafik
Utforma riktlinjer för och anlägg säkra gång och cykelvägar till skolor samt säkra och inbjudande cykelparkeringar.	Antas	I linje med ÖP och pågående arbete med Cykelprogrammet
Genomför cykelfrämjande åtgärder riktade mot barn och ungdomar, gärna i samarbete med skolor, idrottsklubbar och andra fritidsaktiviteter.	Antas	I linje med pågående arbete med Handlingsplan för arbetet med cykeltrafik
Genomför gång- och cykelanpassning av landsväg	Antas ej	Osäker status/mål saknas. Vissa åtgärder genomförs.
Iordningsställa servicepunkter för cyklar	Antas	Genomfört
Installera laddpunkter för el cyklar i anslutning till cykelparkeringar	Antas ej	Osäker status/mål saknas
Anordna cykelutbildning för vuxna	Antas ej	Osäker status/mål saknas
Vidta strategisk hastighetsbegränsning för motorfordon för att öka vägsträckans attraktivitet för gång och cykel	Antas ej	Osäker status/mål saknas
Prioritera snöröjning av gång-/cykelbanor framför bilväg (även utanför tätort)	Antas	I linje med pågående arbete med Handlingsplan för arbetet med cykeltrafik
Annan åtgärd	Inga förslag	

Åtgärd 2. Underlätta att kombinera olika färdmedel och linjebyten – föreslås antas

Åtgärdens syfte är att öka antalet resenärer som väljer gång, cykel och kollektivt resande i kombination så att klimatpåverkan från användandet av fossila drivmedel minskar.

Målet är att underlätta för resenärer att kombinera olika färdmedel. Minst tre aktiviteter ska genomföras för att åtgärden ska kunna antas.

Aktiviteter	Förslag	Kommentar
lordningställa trygga och tillgängliga pendlarparkeringar för bil och cykel med laddmöjlighet och väderskyddad plats.	Antas ej	Osäker status/mål saknas
Identifiera viktiga knutpunkter för kollektivtrafiken utanför tätorter (för byte av färdmedel)	Antas	Inom ramen för ÖP och pågående arbete med Mobilitetsstrategi
Upplåt mark för kollektivtrafikanläggningar och pendelparkeringar vid viktiga knutpunkter för kollektivtrafiken	Antas	Inom ramen för ÖP och pågående arbete med Mobilitetsstrategi
Anta "hela resan perspektiv" i styrdokument, exempelvis utforma riktlinje i Översiktsplanen eller strategiskt dokument kring hur färdmedel ska kombineras	Antas	Inom ramen för ÖP och pågående arbete med Mobilitetsstrategi
Matcha tidtabeller för kollektivtrafik med större arbetsplatser	Antas ej	Ej rådighet
Skapa attraktiv prissättning för kollektivtrafiksamverka för att integrera betalmöjligheter mellan färdmedel (t.ex. Genom en gemensam biljett som täcker cykelparkering, buss/tåg, lånecykel etc.)	Antas ej	Ej rådighet
Testa en interaktiv reseplanerare som låter alla trafikanter välja bästa vägen, med samtliga färdmedel.	Antas ej	Ej rådighet
Annan aktivitet	Inga förslag	

Åtgärd 3. Fossilfri arbetspendling och möteskultur – föreslås antas		
<p>Åtgärdens syfte är att minska klimatpåverkan från arbetsrelaterade resor. Målet är att uppmuntra en fossiloberoende arbetspendling samt ett minskat behov av tjänsteresor. De tjänsteresor som behöver göras ska helst vara kollektiva och fossiloberoende. Minst tre aktiviteter ska genomföras för att åtgärden ska kunna antas.</p>		
Aktiviteter	Förslag	Kommentar
Möjliggöra för att arbeta hemifrån eller via distansarbetsplats	Antas	Genomförs där så är möjligt.
Underlätta för att på mindre orter använda befintliga, allmänna lokaler som t.ex. bibliotek, kulturhus och föreningslokaler till distansarbetsplatser och möjlighet att ladda elfordon.	Antas ej	Osäker status/mål saknas
Ta fram gröna resplaner och erbjud anställda förmåner om de åker kollektivt, går eller cyklar till jobbet.	Antas ej	Osäker status/mål saknas
Erbjud resfria möten genom digitala verktyg	Antas	Genomfört.
Genomför minst årlig uppföljning av resepolicy	Antas ej	Policy saknas, riktlinjer finns men följs upp
Installera laddmöjlighet på personalparkering	Antas ej	Strävan bör vara att minska antalet resor med bil. Att åtgärden inte antas utesluter inte att det kan genomföras i enskilda fall.
Genomför aktivitet för anställda för fossilfri arbetspendling (ex "cykelvänlig arbetsplats", "vintercyklisten", "Prova på" kollektivresande 1 mån, cykelutmaning och kollektivreseutmaning)	Antas	Beslut taget att alla arbetsställen ska registreras som cykelvänlig arbetsplats. Åtgärd med förmånscykel.
Del av fossiloberoende pendlingstid räknas som arbetstid eller annan åtgärd utifrån resvaneundersökning	Antas ej	Osäker status/mål saknas
Erbjud "pendlarbuss" till arbetsplatsen	Antas ej	Osäker status/mål saknas
Annan aktivitet	Inga förslag	

Åtgärd 4. Underlätta för besökare, kunder, föreningsaktiva att resa fossilfritt och förnybart – föreslås ej antas

Åtgärdens syfte är att minska klimatpåverkan från fossila drivmedel. Målet med åtgärden är att underlätta för besökare, föreningsaktiva och kunder att resa fossilfritt och förnybart till besöksmål, aktiviteter och evenemang. Minst tre aktiviteter ska genomföras för att åtgärden ska kunna antas.

Aktiviteter	Förslag	Kommentar
Informera om fossilfria resealternativ till kunder/besökare inför besöket	Antas ej	Osäker status/mål saknas
Genomför resvaneundersökning	Antas ej	Osäker status/mål saknas
Anlägg attraktiva cykelparkeringar i anslutning till besöksmål	Antas ej	Osäker status/mål saknas
Genomför aktiviteter som underlättar samåkning för föreningsliv (tex idrotts- och kulturföreningar)	Antas ej	Osäker status/mål saknas
Ge rabatter för fotgängare, cyklister och kollektivresenärer	Antas ej	Osäker status/mål saknas
Inrätta fossilfria minibusslinjer alt beställningstjänst minibuss	Antas ej	Osäker status/mål saknas
Upprätta laddpunkter i anslutning till besöksmål	Antas ej	Osäker status/mål saknas

Åtgärd 5. Elfordspooler – föreslås ej antas

Åtgärdens syfte är att minska klimatpåverkan från fossila drivmedel för personbilar genom ökad användning av delade elfordon. Åtgärdens mål är att underlätta etablering av elfordspooler. Minst tre aktiviteter ska genomföras för att åtgärden ska kunna antas.

Aktiviteter	Förslag	Kommentar
Erbjud fri/attraktiv p-plats för elfordspooler	Antas ej	Osäker status/mål saknas
Vid planering reservera fysisk plats för bil- eller cykelpool	Antas ej	Osäker status/mål saknas
Påbörja och utvärdera bil- eller cykelpoolsprojekt (ex kommunala likt Knivsta)	Antas ej	Osäker status/mål saknas
Underlätta för att tjänstefordon i elfordspooler ska kunna användas utanför tjänsten	Antas ej	Osäker status/mål saknas
Annan aktivitet	Inga förslag	

Åtgärd 6. Fossilfria tjänstefordon – föreslås antas

Åtgärdens syfte är att minska klimatpåverkan från tjänsteresor.

Målet är att påskynda omställning till fossilfria tjänstefordon (inklusive förmånsbilar och bilpooler).

Aktiviteter	Förslag	Kommentar
Nya avtal ska senast 2022 ställa krav på att alla tjänstefordon som köps in/leasas ska kunna drivas med biodrivmedel och/eller el.	Antas men kan behöva justeras.	Överensstämmer med kommunens mål utom att kommunen har målför 2020 resp. 2023 för tunga fordon och arbetsmaskiner

Åtgärd 7. Halvera klimatpåverkan från inrikestransporter – föreslås ej antas

Åtgärdens syfte är att halvera klimatpåverkan från inrikestransporter. Målet är att påskynda effektivisering av transporter samt omställning till fossilfria transporter.

Aktiviteter	Förslag	Kommentar
Ställ upphandlingskrav eller vidta annan åtgärd så att utförda /köpta inrikestransporter sammantaget är minst 50% fossilfria eller 50% mer klimateffektiva senast år 2022.	Antas ej/Utredds	Kommunen har målår 2023 för 100 % fossilfritt. Behöver utredas alt. justeras.

Åtgärd 8. Halvera klimatpåverkan från arbetsmaskiner – föreslås antas

Åtgärdens syfte är att minska klimatpåverkan från fossila drivmedel för personbilar genom ökad användning av delade elfordon. Åtgärdens mål är att underlätta etablering av elfordonspooler. Minst två aktiviteter ska genomföras för att åtgärden ska kunna antas.

Aktiviteter	Förslag	Kommentar
Kravställ i upphandling arbetsmaskiner med fossilfria bränslen	Antas	I enlighet med miljö- och klimatprogram
Premiera i upphandling effektiviseringsåtgärder kopplat till produktionsinriktning (effektivare produktionssätt inklusive jord- och skogsbruk, ecodriving mm) av köpta tjänster	Antas ej	Osäker status/mål saknas
Vidta egna effektiviseringsåtgärder (effektivare produktionssätt inklusive jord- och skogsbruk, ecodriving med mera)	Antas	I enlighet med miljö- och klimatprogram
Byte till fossilfria drivmedel för egna arbetsmaskiner, inklusive jord- och skogsbruk	Antas	I enlighet med miljö- och klimatprogram
Annan motsvarande åtgärd	Inget förslag	

Åtgärd 9. Främja tankmöjlighet av alternativa drivmedel – föreslås antas

Åtgärdens syfte är att säkra grundförutsättningar för att kunna utföra fossilfria resor och transporter i länet, dvs tank-/laddmöjlighet av fossilfria drivmedel i hela länet. Minst tre aktiviteter ska genomföras för att åtgärden ska kunna antas.

Aktiviteter	Förslag	Kommentar
Identifiera lämpliga etableringsplatser för tankmöjligheter för förnybara drivmedel (t ex i anslutning till servicepunkter på landsbygd) och inkludera dessa i ÖP	Antas	Arbete pågår.
Ge förtur till bygglov för laddstationer, biodrivmedelsstationer- och produktion inklusive vätgas	Antas ej	Osäker status/mål saknas
Inrätta tankstation för fossilfria drivmedel alternativt komplettera befintlig tankstation med fossilfritt alternativ	Antas	Genomfört. Uppsala Vatten och Avfall driver tankställen för biogas.
Inrätta alt. förbered för laddstationer	Antas	Genomfört. Uppsala Parkerings AB upprättar laddstationer i enlighet med ägardirektiv.
Annan aktivitet inklusive informations- och utbildningsinsatser, skyltning, kartor etc.	Inget förslag	

Åtgärd 10. Minska energi - och effektanvändning för fastigheter och verksamheter – föreslås antas

Åtgärdens syfte är att minska klimat- och miljöbelastningen från energianvändning samt öka resursutnyttjandet för befintliga elnät. Målet är att minska energianvändningen i relation till verksamheten, samt minskat maxeffektbehov.

Aktiviteter	Förslag	Kommentar
Gör energi - och effektkartläggning med åtgärdsplan inklusive besparingsmål för huvuddelen av organisationens fastigheter och/eller verksamheter.	Antas	Kartläggning genomförd senast 2018. Besparingsmål finns i Miljö- och klimatprogrammet
För aktörer som ej äger egen fastighet kan åtgärd vara att ställa krav på fastighetsägare i ex upphandling av lokaler el i omförhandling av lokaler.	Ej aktuell	

Åtgärd 11. Minska effekttoppar för el – föreslås antas		
Åtgärdens syfte är att minska belastningen på elnäten och på så sätt få utrymme för t ex ökad elektrifiering av fordon (laddpunkter etc). Målet är att få ett dynamiskt samspel mellan elproduktion och efterfrågan så att befintliga elnät räcker till fler användare.		
Aktiviteter	Förslag	Kommentar
Styra elbehovet över dygnet för ventilation, elbilsladdning etc. så att högbelastade timmar avlastas	Antas	Arbete pågår
Delta i projekt som bidrar till efterfrågeflexibilitet, dvs. minskad elanvändning när efterfrågan är som störst och tvärtom	Antas	Arbete pågår
Lagra el i batterier eller motsvarande	Antas	Arbete pågår
Annan aktivitet med samma syfte som åtgärden	Inga förslag	

Åtgärd 12. Ökad andel återvunnen eller förnybar energi – föreslås antas		
Åtgärdens syfte är att minska miljö- och klimatpåverkan genom att öka andelen förnybar energi. Målet är att öka andelen återvunnen eller förnybar energi.		
Aktiviteter	Förslag	Kommentar
Tillvarata spill-/restvärme eller andra spill-/restenergier, helst utan att öka verksamhetens användning av el	Antas	Arbete pågår i ssmarbete med Vattenfall värme AB
Installera solceller	Antas	Arbete pågår.
Främja vindkraft	Antas ej	Osäker status/mål saknas
Byt från olja till förnybart bränsle	Antas	I enlighet med mål i Miljö- och klimatprogram.
Investera i produktion av biogas eller andra förnybara drivmedel	Antas	Genomfört
Investera i kraftvärme med förnybara bränslen	Antas ej	Osäkra förutsättningar
Installera strömmande vattenkraft	Antas ej	Försök pågår
Annan investering i produktion av förnybar el, värme och drivmedel	Inga förslag	

Åtgärd 13. Minskad klimatpåverkan från bygg- och anläggningsprojekt – föreslås antas		
Åtgärdens syfte är att minska klimatpåverkan från byggnaders livscykel. Målet är att ge tydlig kravställning på beräkning samt minskning av klimatpåverkan från material, uppförande och driftsfas (inklusive uppföljning).		
Aktiviteter	Förslag	Kommentar
Som beställare ställa upphandlingskrav på beräkning och minskning av klimatpåverkan från bygg- och anläggningsprojekt	Antas	I enlighet med mål i Miljö- och klimatprogram
Som ansvarig för planering, utforma byggnader så att klimatpåverkan från såväl byggprocessen som driften blir minimala.	Antas	I enlighet med mål i Miljö- och klimatprogram
Vid större byggprojekt underlätta för etablerande av materialpool	Antas	Genomfört genom Godslogistikcenter
Som konsult och byggbolag beräkna klimatpåverkan från byggnation och anläggning med livscykelmetodik enligt gängse standarder i branschen, till exempel Boverkets vägledningar samt erbjuda ett klimatvänligare alternativ vid nybyggnation och anläggning.	Antas ej	Ej aktuell
Anordna kompetenshöjande åtgärder i samarbete med branschaktörer och Klimatprotokollets fokusgrupp "Byggmaterialval" och Upphandlingsmyndigheten samt Boverket.	Antas	Genomförs inom ramen för Uppsala klimatprotokoll
Integrera kommunala klimatstrategier i planprocessen för att säkerställa minimal klimatpåverkan från den nybyggda miljön.	Antas	I enlighet med mål i Miljö- och klimatprogram

Åtgärd 14. Minska klimatpåverkan från måltider – föreslås antas		
Åtgärdens syfte är att minska klimat- och miljöpåverkan från serverade måltider i länet genom måltidsplanering, information, beteendeförändringar och strategiska inköp. Målet är att genom medvetna val minska klimatpåverkan från serverade måltider. Minst tre aktiviteter ska genomföras för att åtgärden ska kunna antas.		
Aktiviteter	Förslag	Kommentar
Skapa och delta i regionalt nätverk för offentliga och privata restauranger för samarbete och kompetenshöjning inom måltidens klimatpåverkan.	Antas ej	Osäker status/mål saknas
Ställ upphandlingskrav för minskad klimatpåverkan från livsmedel och livsmedelstransporter	Antas ej	Osäker status/mål saknas
Utveckla ett kontinuerligt arbete med mätbara mål för att minska matsvinnet i tillagning, förvaring och konsumtion.	Antas	Genomförs genom projekt på Måltidsservice.
Främja innovativt tänkande och utveckling hos livsmedelsaktörer inom produktion, förädling och distribution som innebär att matsvinn minskas, t.ex. genom att skapa och delta i nätverk.	Antas	Genomförs genom Uppsala klimatprotokolls fokusgrupp Mat och klimat
Säkerställ att matrester som ändå uppstår kan nyttiggöras genom t.ex. biogasproduktion	Antas	Genomförs
Ta tillvara och förädla restprodukter inom livsmedelsindustrin som kan bli bra ingredienser i andra produkter.	Antas ej	Osäker status/mål saknas
Som restaurang erbjuda olika storlekar på portioner och erbjuda ”doggy bag”.	Antas ej	Osäker status/mål saknas
Gör satsning tillsammans med privata restauranger för att väcka intresse för vegetariska måltider och miljö- och klimatanpassning av menyer	Antas	Genomförs genom projektet Klimatprofilering av restauranger.
Servera mindre men bättre kött – byt importerat kött mot regionalproducerade råvaror.	Antas	Genomförs av Måltidsservice och genom projektet Klimatprofilering av restauranger.
Förändra normer och skapa efterfrågan genom att beställa vegetariskt och/eller lokalproducerade måltider på möten och evenemang.	Antas ej	Osäker status/mål saknas
Använd statistiska mätprogram för att mäta och utvärdera måltidens klimatpåverkan.	Antas	Genomförs av Måltidsservice och i projektet Klimatprofilering av restauranger.
Genomför insatser för att informera måltidsgäster om miljösmart och hälsosam mat, där barn och unga är en särskilt viktig målgrupp.	Antas	Genomförs av Måltidsservice och genom projektet Klimatprofilering av restauranger.
Genomför utbildning av restaurangpersonal inom matsvinn, årstids- och klimatplanerad matsedel, livsmedels miljöpåverkan etc.	Antas	Genomförs av Måltidsservice och genom projektet Klimatprofilering av restauranger.
Annan åtgärd	Inga förslag	

Åtgärd 15. Inspirera till klimatsmart livsstil – föreslås antas		
<p>Åtgärdens syfte är att minska klimatpåverkan från privatkonsumtion genom aktiva val och beteendeförändringar hos länsinvånarna. Målet är att inspirera länsinvånarna till ett mer klimatsmart och hållbart liv. Minst tre aktiviteter ska genomföras för att åtgärden ska kunna antas.</p>		
Aktiviteter	Förslag	Kommentar
Genomför aktivitet för att öka kunskap om, och inspirera till, en mer hållbar livsstil. Ett sätt att göra detta är att anordna studiecirkel inom exempelvis hållbarhet och Agenda 2030.	Antas	Genomförs genom t ex projektet Klimatlätt och aktiviteter under Uppsala klimatvecka.
Skapa/delta i regionalt samarbete för hållbar privatkonsumtion, t.ex. Klimathjälpen	Antas	Genomförs, Uppsala kommun driver projektet Klimatlätt inom ramen för arbete i Uppsala klimatprotokoll
Genomför seminariedag med klimatfrågor kopplat till konsumtion	Antas	Tydligt mål saknas men bör kunna genomföras inom ramen för projektet Klimatlätt och/eller under Uppsala klimatvecka 2020.
Genomför i aktörssamverkan regionalt återkommande event inom klimatsmart livsstil	Antas ej	Osäker status/mål saknas
Underlätta för och inspirera fler att välja att semestra i Uppland och i Sverige som ersättning för utlandssemester med flyg, exempelvis genom att informera om och marknadsföra uppländska aktiviteter, attraktioner, resmål och deltagarevenemang. Underlätta för och inspirera till att åka tåg istället för flyg till europeiska resmål.	Antas ej	Osäker status/mål saknas
Skapa attraktiva bygder med god tillgång till natur, kultur och evenemang för att minska behovet av att resa långt bort på semester, samt för att attrahera besökare.	Antas ej	Osäker status/mål saknas
Initiera forskning om semestrande, t.ex. avseende hinder och drivkrafter för klimatsmarta alternativ samt ekonomiska konsekvenser av att svenskar i större utsträckning skulle välja att semestra i Sverige.	Antas ej	Ej rådighet
Uppmuntra invånarnas matintresse genom att lyfta fram matens värde från jord till bord så att människor värnar om råvarorna och minskar matsvinnet. Ett sätt att göra detta är att fler människor får en egen upplevelse av hur mat produceras.	Antas ej	Osäker status/mål saknas
Skapa direkt återkoppling till klimatsmart agerande för länsinvånarna. Ett exempel att göra detta är att löpande visa antalet passerande cyklister på digital tavla som vid Hamnspången i Uppsala.	Antas	Genomförs enligt exempel och genom arbetet med Klimatlätt.
Efterfråga energieffektivisering och gröna energikällor	Antas	I enlighet med mål i Miljö- och klimatprogram.
Anordna återkommande klädbytdagar	Antas ej	Osäker status/mål saknas
Genomför annan aktivitet med samma syfte som åtgärden	Inga förslag	

Åtgärd 16. Synliggör klimat, energi och hållbar utveckling i skolan – föreslås ej antas		
Syftet med åtgärden är att integrera hållbarhetsfrågor i den ordinarie undervisningen och det dagliga arbetet i skolan. Målet är att skapa förutsättningar för löpande fortbildning av pedagoger inom hållbar utveckling.		
Aktiviteter	Förslag	Kommentar
Säkerställ fortbildning av pedagoger inom Lärande för hållbar utveckling	Antas ej	Osäker status/mål saknas
Tillsätt koordinator inom Lärande för hållbar utveckling i kommun, skola eller lärosäte, ex. i syfte att samordna större utbildningsprojekt inom Lärande för hållbar utveckling	Antas ej	Osäker status/mål saknas
Ge utrymme för pedagogers deltagande i regionala nätverk inom Lärande för hållbar utveckling	Antas ej	Osäker status/mål saknas
Tillsätt resurs på lärosäte med fortbildningsansvar för pedagoger i länet inom Lärande för hållbar utveckling, ex. i syfte att nå ut med aktuella forskningsresultat inom området	Antas ej	Osäker status/mål saknas
Genomför 1 kommungemensam studiedag per termin inom Lärande för hållbar utveckling	Antas ej	Osäker status/mål saknas
Genomför årlig temadag för elever inom lärande för hållbar utveckling, ex. inom klimatklok konsumtion, Agenda 2030 etc.	Antas ej	Osäker status/mål saknas
Annan aktivitet med samma syfte som åtgärden.	Inga förslag	

Åtgärd 17. Utbildnings- och informationsinsatser för beslutsfattare – föreslås antas		
Syftet är att minska klimatpåverkan från politiska beslut. Målet med åtgärden är att öka beslutsfattarens kunskap inom klimat och hållbarhet.		
Aktiviteter	Förslag	Kommentar
Medverka i en regional arbetsgrupp för att fram utbildningspaket för nya politiker avseende klimat och klimatpåverkan.	Antas	Mål/Uppdrag saknas men Uppsala bör delta om frågan kommer.
Skapa ett dialog- och nätverksforum för experter, politiker på lokal och regional nivå.	Antas	Mål/Uppdrag saknas men arbete sker delvis genom Miljömålsråd, Uppsala klimatprotokoll och Uppsala klimatvecka.
För varje beslut ta ställning till och redovisa om det ökar klimatpåverkan jämfört med alternativen.	Antas ej	Arbete pågår men för närvarande Osäker status/mål saknas
Sätt upp mål som följs upp för minskad drivmedelsförbrukning och annan fossil användning i verksamheten.	Antas	Genomfört genom mål i Miljö- och klimatprogram

För in som en del av beslutsunderlaget en bedömning av den klimatpåverkan som det politiska beslutet får.	Antas ej	Arbete pågår men för närvarande Osäker status/mål saknas
Följ upp och redovisa förändringar i koldioxidutsläpp.	Antas	Genomförs.
Annan aktivitet med samma syfte som åtgärden.		

Åtgärd 18. Stimulera klimatklok produktion och konsumtion genom exempelvis cirkulära affärsmodeller och delningsekonomi – föreslås antas

Åtgärdens syfte är att minska klimatpåverkan från produktion och konsumtion. Målet är att stimulera klimatklok produktion och konsumtion genom cirkulära affärsmodeller och delningsekonomi.

Aktiviteter	Förslag	Kommentar
Främja cirkulära affärsmodeller vid affärsutvecklingsinsatser och gör en uppskattning av klimatnytta.	Antas ej	Osäker status/mål saknas
Skapa och delta i nätverk för att utveckla hållbara affärsmodeller.	Antas	Genomförs delvis inom ramen för Uppsala klimatprotokolls fokusgrupp.
Nyttja upphandling som ett verktyg att främja cirkulära affärsmodeller, exempelvis genom att krävställa att produkter ska gå att lagas och/eller recirkuleras. Öka efterfrågan på att hyra produkter istället för att köpa. Funktionsupphandling, där tillverkaren behåller ägandet av produkter som hyrs ut, ger goda förutsättningar för uppdatering och materialbesparingar.	Antas ej	Osäker status/mål saknas. Visst arbete pågår.
Initiera innovationsupphandlingar för att skapa efterfrågan på nya sätt att lösa behov av produkter eller utveckla en tjänst som inte finns idag.	Antas	I enlighet med Uppdrag i Mål och budget 2019.
Ge tillgång till resurser som finns i organisationen/samhället till andra aktörer när de inte används inom den ordinarie verksamheten (exempelvis lokaler, bilar).	Antas	Genomförs exempelvis genom lokaluthyrning.
Gör en kartläggning om vad som skulle kunna delas inom den egna organisationen, både organisatoriskt och till andra aktörer och privatpersoner.	Antas ej	Osäker status/mål saknas Visst arbete sker genom staber och arbete med t ex bilpooler.
Genomföra minst en kommunikationsinsats där goda exempel och förebilder inom cirkulära affärsmodeller och delningsekonomi lyfts fram.	Antas	Mål på området i miljö- och klimatprogrammet behöver tydliggöras men aktiviteten bör kunna genomföras.
Annan aktivitet.	Inga förslag.	

Åtgärd 19. Fossilfria investeringar och kapitalplaceringar – föreslås antas		
<p>Åtgärdens syfte är att minska klimatpåverkan från investeringar och kapitalplaceringar Målet är att styra medel från fossil till fossilfri och hållbar verksamhet.</p>		
Aktiviteter	Förslag	Kommentar
Genomför aktiviteter för att säkerställa att organisationen enbart har fossilfria investeringar och kapitalplaceringar (ex pensionsfonder) senast 2022.	Antas	Kommunen finansiella riktlinjer innebär inga egna placeringar i bolag vars omsättning till mer än fem procent avser verksamhet inom kol, olja och naturgas. Kommunen har inga egna placeringar. Har pensionsstiftelser och hanterar därutöver endast donationsstiftelser.

Åtgärd 20. Fasa ut fossil plast – föreslås antas		
<p>Åtgärdens syfte är att minska miljö- och klimatpåverkan genom att fasa ut fossil plast. Målet är att fasa ut fossil plast genom minskad användning av plast samt byte till återvunna eller förnybara alternativ.</p>		
Aktiviteter	Förslag	Kommentar
Delta i nätverk för plastsubstitution, ex Uppsala Klimatprotokolls projekt "Jakten på plasten"	Antas	Genomförs
Genomför kartläggning av verksamhetens plastkonsumtion	Antas	I enlighet med mål i Miljö- och klimatprogram
Genomför kartläggning av alternativa material för att ersätta nuvarande plastanvändning	Antas	Genomförs inom ramen för projekt och upphandling.
Köp in eller ställ upphandlingskrav på återvunnen eller förnybar plast	Antas	I enlighet med mål i Miljö- och klimatprogram
Ta bort eller byt ut den största, eller minst 5 viktiga/större, produktgrupper senast 2022	Antas/utreds	Delvis i enlighet med mål i Miljö- och klimatprogram.
Annan aktivitet	Inga förslag.	